



ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

(ВЛАСНИК МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА)

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 динара годишње. ИНОСТРАНСТВО: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за полициског писара друге класе среза врачарског Драгољуба П. Црнчевића, писара друге класе средског суда среза колубарског, округа београдског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Михаило Ђорђевић, полициски писар прве класе среза врачарског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му према годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 11. фебруара 1913. год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза тимочког Сретена Јовановића, начелника исте класе среза студеничког, по службеној потреби:

за начелника прве класе среза моравског, округа нишког, Миливоја Поповића, секретара друге класе александарског првостепеног суда;

за начелника друге класе среза зајечарског Драгољуба Ђ. Јовановића, начелника исте класе среза пчињског, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза драгачевског Михаила С. Илића, начелника исте класе среза пожешког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза пожешког Божидара Радовановића, начелника исте класе среза левачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза студеничког Милана Момировића, начелника исте класе среза темнишког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза златиборског Саву Јовановића, начелника исте класе среза драгачевског, по службеној потреби:

за начелника друге класе среза темнишког Димитрија Петровића, начелника исте класе среза тимочког, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза левачког Милорада Д. Петровића, начелника исте класе среза златиборског, по службеној потреби;

за начелника треће класе среза пчињског Радомира Ј. Пједића, писара прве класе неготинског првостепеног суда;

за полициског писара прве класе среза рамског Александра Ђ. Младеновића, полициског писара исте класе среза трнавског, по службеној потреби;

за полициског писара прве класе начелства округа пожаревачког Аврама Тодоровића, полициског писара исте класе среза параћинског, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза тимочког Стевана Вучковића, полициског писара исте класе среза заглавског, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза левачког Душана Ђурића, полициског писара исте класе среза млавског, по службеној потреби;

за полициског писара друге класе среза гружанског Славка Маринковића, писара друге класе градског и средског суда за град Крушевац и срез расински, по молби;

за полициског писара друге класе среза кључког Бранислава Ђорђевића, полициског писара исте класе начелства округа моравског, по молби;

за полициског писара треће класе среза заглавског Боривоја Марковића, полициског писара исте класе среза зајечарског, по службеној потреби;

за полициског писара треће класе среза зајечарског Мирослава Св. Динића, полициског писара исте класе начелства округа нишког, по молби;

за полициског писара треће класе среза расинског Љубомира Миљковића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза трстеничког Драгослава Л. Обрадовића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза подгорског Милана Протића, апсолвираног правника;

за полициског писара треће класе среза млавског Љубомира Милинковића, практиканта шабачког првостепеног суда;

за полициског писара треће класе среза трнавског Радивоја Нешаћа, пореског помоћника пореског одељења среза параћинског;

за полициског писара треће класе среза јабланичког Љубомира С. Стојковића, практиканта начелства округа врањског, и

за полициског писара треће класе начелства округа нишког Петра Радичевића, практиканта среза масуричког.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 12. фебруара 1913. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

УПРАВНИЦИ СТАРИХ СРПСКИХ ГРАДОВА¹⁾

У нашој историји има пуно ствари које ни до данас нису потпуно расветљене, као и питања која још нису довољно обрађена. У ред ових питања долази и оно о управним властима у старој српској држави за које се, без претери-

¹⁾ Одломак из дела: Управне власти у старој српској царевини.

вања, може рећи да је најнеобрађеније и најнепознатије у нашој старој историји. Ово нарочито вреди за време које је претходило стварању праве српске државе под Немањинима. Извори овог времена веома су непотпуни и непоуздани, а понекад и противречни. То су поглавито списи византијских писаца, који нам у својим делима износе породично и племенско уређење Јужних Словена у опште.

Тек доцније, са појавом наших писаних споменика: хрисовуља, летописа и уговора појединих владарца са Дубровчанима — у којима се често налазе и поједине одредбе законског и управног карактера — долазимо до позитивних, али још увек непотпуних података, о нашем старом државном уређењу.

Круна ових споменика, најбољи и најпотпунији доказ старе српске културе, славе и величине, јесте познати Душанов Законик (*Закон Благовернога Цара Стефана*), који по извесним својим основним одредбама личи у многоме на данашње уставе.

Захваљујући овоме Законнику, ми смо данас у стању да доста приближно реконституишемо слику државне управе у старој српској царевини, и да одредимо задатак и надлежност управних органа Душанова доба.

Поред многих драгоцених података, које нам Законик пружа о цркви, властели, народу (пуку), својини, трговини, државним приходима, личној и имовној безбедности и судској организацији у нашој старој царевини, он нас још упознаје и са њеном поделом у погледу административном. То се јасно види из ових његових чланова:

„Повелеса царство ми. По всех землях, и по градовех, и по жуцах, и по краиштех, гусара¹⁾ и тата²⁾ да нест ни у чимем пределу. И сим — зи образом да се украси татба и гусарство. У којем се селе набе тат или гусар, то — зи село да се расисе, а гусар да се обеси стрмоглав, а тат да се ослепи, а господар села того да се доведе свезан на царству ми и да плаћа все што је чинил гусар и тат от исрва, и иаки да се каже како тат и гусар“ (Чл. 145).

„Такожде кнезове, и премилурије и владалци и предстајници и челници који се обретају сели и катуни обладајуштеје, ти — зи вси да се кажу образом више писаним аште се најде у њих тат или гусар“³⁾ (Чл. 146).

Несумњиво је, према овоме, да су као управне јединице у Душановој царевини постојале:

1. Земље (области).
2. Градови.
3. Жупе.
4. Крајишта (пограничне жупе).
5. Села, и
6. Катун (сточарска села).

Задржаћемо се, за сада, само на градовима и њиховим управницима који су,

као што ћемо доцније видети, били прави државни чиновници са врло великом надлежношћу.

* * *

Као политичка, војна, трговачка, занатска а у многоме погледу и културна средишта, градови су заузимали врло важан положај у старој српској држави, и уживали многе, понекад врло велике повластице. Ове повластице, расуте по појединим владалачким хрисовуљама, утврђене су укупно чл. 137 Законика, који садржи ову одредбу:

„Хрисовољи царства ми што су учинени градовом царства ми, што им пише, да им нест вољан повторити ни господин цар ни ин кто. Да су хрисовољи тврди“¹⁾

Сличну одредбу налазимо у чл. 124. Законика и за освојене грчке градове:

„Градове грчки, којех јест пријел господин цар, што им јест учинил хрисовуље и простагме, што си имају где и држе до сијега — зи сабора, то — зи да се држе и да им јест тврдо, и да им се не узме ништо“.

Повластице, о којима је реч у овим члановима, обухватале су, поред ослобођења од разних дација, терета и т. п. и унутрашње уређење градова, допуштајући им, у већој или мањој мери, локалну аутономну управу.

У старој српској држави било је три врсте градова: а) приморских, б) царских и в) жуписких.

Приморски градови, т. ј. градови на Јадранском Приморју, имали су, у погледу свога унутрашњег уређења, изузетан — повлашћен — положај у нашој старој држави. Њихова локална управа била је потпуно аутономна; имали су чак и своје локално законодавство. Данас нама ово може изгледати као аномалија, али је у средњем веку то била најобичнија појава.

„Србија средњег века — вели г. Новаковић — није била ни издалека сва под једном влашћу, и ако је била апсолутна монархија. По самом времену и по вези са старијим традицијама из римско-византијског доба, у самој тој апсолутној монархији било је много аутономних установа, за које све ми данас и не знамо. ... Али је у Србији средњег века било и правих потпуно аутономних области, које су, стојећи само под врховном краљевском влашћу из Србије, потпуно самоуправом владале. То су били градови у Зети и у приморју, као Котор, Будва, Бар, Улцињ, Скадар, Дриваст, који су сви имали своје статуте. Власт је градска по тим статутима ишла често веома далеко, а те су статуте, порекла домаћег али старијег, српски владарци признавали уговором или другом каквом погодбом онда кад су примали врховну власт над тим градовима. Уз те градове ишла је увек њихова област, већа или мања, која

се држала с градом и у којој је владала градска управа“¹⁾

Царским градовима обично су се називали освојени грчки градови, а жуписким они који су били средишта жупа. И једни и други били су насељени трговцима, занатлијама или рударима (у рударским местима), које Законик назива *грађанима*, и који су били потпуно слободни људи, јер нису припадали ни властели ни цркви у погледу економном.

Да су и ови градови, или бар најзнатнији међу њима, уживали врло велике повластице у погледу свга унутрашњег уређења, утврђује се извесним позитивним фактима. Тако је несумњиво да су градови: Ново Брдо, Рудник, Призрен и Смедерово ковали новце са својим потписима, које су право у средњем веку имали само независни господари или самостални градови.²⁾

У једном заветном писму од 4 септембра 1434 год изриком се помиње закон града Новог Брда. Некакав монах Саватије, уступајући половину цркве и куће попу Богосаву, додаје: „да ју он има и нигово дете и унуче и род по роду у баштину до века по закону града Новог Брда“³⁾

Да ли је овај закон постојао и за време Душаново, или је потоњег порекла, непознато је, али из њега несумњиво излази да су и градови у унутрашњости средњовековне Србије — а не само на Јадранском Приморју — уживали знатну самосталност у погледу свога уређења и управљања.

Детаљи о овој самосталности, као и о управи по градовима, непознати су нам. Из законика видимо само то, да су они са својом околином — предграђем⁴⁾ — образовали засебне управне јединице, којима су управљали специјални управни органи — *кефалије*, *кепалије* или *кефалије*.

Називи ови грчког су порекла. Утицај византизма био је веома јак у старој српској држави, а нарочито за време Душана, који се трудио да своју царевину уреди по угледу на византијско државно уређење. Отуда је и већина државних службеника у његово доба имала чисто грчке називе као: *логотет*, *севастократор*, *кесар*, *кефалија*, *севаст*, *прахтор* и т. д.

Објашњујући чл. 63. законика, у коме је реч о *кефалијама*, г. Новаковић вели за њих ово:

„*Кепалије*, *кефалије* или *кефалије* звали су се главари градски; они су били старешине по градовима и по градској околини или области. Земља се, у оно време, делила на градове и жупе. Градови су били, понајвише, царевни, и у њима су цареви држали своје *кефалије* (позније

¹⁾ Законски Споменици Српских Држава Средњег Века, прикупио и уредио Стојан Новаковић, издање Српске Краљевске Академије (Предговор).

²⁾ Законски Споменици, стр. VIII.

³⁾ Законски Споменици, стр. 88.

⁴⁾ Према објашњењу г. Новаковића, реч *град* у старо време значила је, не само утврђење као данас, већ и утврђење и насеље у њему и око њега (Видети *Град*, *Трг*, *Варош*, у *Наставнику* за XIII год.).

¹⁾ Разбојник.

²⁾ Краљевац.

³⁾ Законик Стефана Душана Цара Српског од г. 1346, Новаковића, стр. 232.

¹⁾ По г. Новаковићу, данашњим језиком овај би члан гласио: „Нико не може предругојачити на гврб оне повластице што су царским градовима подарене; исто им пише, није властан изменити ни пар нити ино други. Повластице су непромените“ (Законик, стр. 238.).



УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

капетане); жупе су биле испрва под жупанима, а после под кнезовима, те су се, по томе, кад је име жупа изишло из опште употребе, и прозвале *књезинама*, по имену старешина њихових. Кефалије су били као царски чиновници: за старешине жупско то се казати не може, и изгледа да је било мешовито, али је у жупама било и некакве наследствене власти која се држала у породицама што су онда највећи део имања у својим рукама држале.¹⁾

Г. К. Јиречек у својој *Историји Срба* (први део, превео г. Јован Радоњић) назива кефалије *гувернерима*, а пок. Д-р Н. Крстић у својим *Разматрањима о Душановом Законику* (Гласник VI. стр. 88) тврди да су они били *административни* чиновници.

Праву слику о службеном карактеру кефалија можемо, међутим, добити тек пошто проучимо њихове дужности, које су биле и важне и разноврсне.

* * *

Први помен о кефалијама у нашим споменцима налазимо још за време Краља Милутина.

У једној његовој повељи из 1300. год., којом обнавља и утврђује манастир Св. Борђа скоропостижног, на Серави у Скопљу, међу повластицама које се дају људима-насељеницима-манастирског имања, налази се и ова: *Оброка не дати клисару, ни севасту, ни прахтору, ни кнезу... ни којему кефалији краљевства ни от великих и до малих власти*.²⁾

Мало даље, у овој истој повељи, потврђује се манастиру право на држање панађура, и додаје:

»И кефалија да не метеха на панађури ни свезати, ни дохотка узети којего љубо, ни кои владалц, и сам игуман да јест кефалија панађуру».

Законик има неколико чланова, у којима и говори о кефалијама. Како се из ових чланова најбоље виде њихова права и њихове дужности, те је неопходно потребно да их прегледамо и проучимо. То су ови чланови:

а) *Кефалије што су по градовех да узумају свој доходах законом, и да им се продавају жита и вина и меса за динар што иному за два; на грађанин то зи да му продава, а ни нико*. (чл. 63).

Уз овај члан г. Новаковић даје ово објашњење, поред онога које смо већ изложили:

»Из овога члана види се лепо још и економна страна старе српске државе. Новац, у опште, није у оно време имао садашњи значај, а био је и ређи и скупљи; исплате услуга чиниле су се у опште примитивним начином. Из овога се члана види да је кефалија место плате имао свој *доходак*, за који му се само препоручује да га узима по закону, што ће рећи да не узима више. То значи да су подвласни грађани кефалији дужни били давати нешто одређено, што нама сада није познато колико је било. Уз тај доходак, који је он имао права, на име свога издржања, купити од грађана, до-

лазило је као додатак, што је *жито, вино и месо* имао право од грађана куповати у пола цене. Жупљани или сељаци градске околине нису то били дужни подносити, него само градски становници».¹⁾

б) *Где се обретају жупе смешне, села црквна или царства ми, или властелска, и буду смешна села, и не буде над том-зи жупом једнога господара, па ако буде кефалије и судије царства ми, којих јест поставило царство ми, да поставе страже по свех путех, и кефалијам да предаде путеве да их блуду стражама. Да ако се кто гуси или украде, или које зло учини, та-зи час да греду кефалијам, да им плаћају от своје куће, а кефалије страже да ишту и гусаре и гати*. (чл. 157).

На данашњем језику овај би члан, по г. Новаковићу, гласио:

»Где ли се десе жупе мешовите, у којима су села црквена, или царска, или властелска, те су и села мешовита, и над таквом се жупом не деси један господар, а деси се мој царски кефалија и судија што сам их поставио ја цар, они по свима путовима да поставе страже, и путови да се предаду кефалијама, да их стражама чувају. Ако ли кога нападну разбојници, или му се што украде, или се које зло догоди, онај час да иде кефалијама, да му они од своје куће плате, а по том да траже разбојнике и крадљивце».²⁾

Са овим чланом у тесној је вези и чл. 160 Законика, који гласи:

в) *Ако се где случи кому љубо гостеву, или трговцу, или калуђеру, тере му узме што гуса, или тат, или кога год забава — да греду ти — зи вси ка царству ми, да им плати царство ми што буду изгубили, а царство ми да иште кефалије и властеле којим буде пут предан и страже предане.*

И сваки гост, и трговац, и латинин да приходи ка првим стражам, са всем што има и носи, да га стража страже предава са всем. Ако ли се згоди тере што изгуби, да јест порота веровани чловеци: што реку душом јер су изгубили с онем — зи порогници, то — зи да им плати кефалија и страже».

Оба ова члана, у вези са већ помнутим чл. 145 и 146, веома су важни и карактеристични за јавну сигурност у старој српској царевини. Они нам несумњиво показују да је она — ова сигурност — била предмет велике законодавчеве пажње, која је ишла до претераности. Одредбе о материјалној одговорности државе и њених управних органа за штету причињену путницима разбојништвом, крађом или којим другим кривичним делом оригиналне су и, у колико нам је познато, усамљене у средњовековном законодавству.

»Чланови 157, 158, 159 и 160 — вели г. Новаковић — чине у опште целину обухватајући наредбе о чувању путова и о безбедности путника као и о накнадама које су се тога ради чиниле. Осим тога они су једна од најкарактеристичнијих

прта свеколикога законодавства Душанова. Цар Стефан је толико био уочио потребу сигурности у својој држави, да је од ње начинио главну тежњу своје владавине. Рекли бисмо да се у пракци нису могле ни извршивати мере које су наређене; опет зато је у енергичном тону њиховом остала јасно записана воља и тежња цара и законодавства његова у томе погледу».¹⁾

Д. Ђ. Алимпић.

(СВРШИТЕ СЕ)

О ИСТУПИМА

од

Д-Р ТОМЕ ЖИВАНОВИЋА

(НАСТАВАК)

VIII. *Истуи из § 336 к. з.* — *»Да се казни, вели се у овом §, у новцу од једног до шест цванцика, који у вароши своју стоку: краву, вола, коња, свиње, козе и т. д. пусти, да се дању или ноћу по улицама скита на досаду општини, а по ред тога штету, коју би такова животиња коме причинила, да плати».*

а) Радња се састоји дакле у пуштању стоке да скита по варошким улицама.

б) Кривац. — Виност није потребна.

IX. *Истуи из § 337 к. з.* — *»Новчаном казном од једног до пет талира, вели се у овом §, да се казни онај, који би се усудио стоку у вароши на сокаку плати, као и механџије и приватни људи, којима је дозвољено стоку за своју потребу у својој авлији плати, ако авлију одмах од дроба не очисте».*

а) Радња се састоји.

1^о У клању стоке у вароши на улици.

2^о Или у нечишћену дворишта од дроба одмах, чим је стока заклана од стране онога, коме је одобрено, да коље стоку у својем дворишту за своју потребу.

б) Кривац. — Виност није потребна.

§ 4. *Истуи, који се односе на путеве и мостове, путнике и њихове пасоше, скитнице и подозрива лица.*

У глави XXXV предвиђени су следећи истуи:

I. *Истуи из § 338.* — *»Заговором до три дана да се казни, вели се у овом §, ко следујуће проиисе преступици:*

1. Пазна кола као и путници на коњима и кочијама морају теретним колима с пута сврнути. Гди једна кола не могу због тескобног пута сасвим с пута сврнути, онда морају обоја, свака држећи се десно, по по пута једна другима уступати.

Ако једна кола због положења места не могу никако на десно да сврате, онда морају друга сасвим с пута сврнути. Кола, која уз брдо иду, морају онима, што се с брда спуштају с пута сврнути. Ако је једна страна с колима или коњем у теснац или у бозаз већ ушла, друга мора причекати, докле она прође.

1) Законик, стр. 184—185.

2) Законик, стр. 241.

1) Законик, стр. 187.

1) Законик, стр. 243.



а) Радња се састоји дакле у делатно-стима противним прописима садржаним у т. 1.

б) Кривац. — Виност није потребна.

2. Ко по направљеном путу греде, плугове, дрљаче и тим подобна вуче и пут квари“.

а) Радња се састоји дакле у вучењу греда, плугова, дрљача и њима подобних ствари по направљеном путу. Ово је према томе једна врста повреде ствари. Уп. Посебни Део II.

б) Кривац. — В. 1 б. Ако би извршилац умишљајно делао, имао би се применити § 292. к. з.

3. Ко ендечиће или канале поред пута, или који су улицама ради одводења воде или нечистоће направљени, засипа или квари, било да кола или стоку преко њих тера или иначе“.

а) Радња се састоји дакле у засипању и у опште кварињу ендечића или канала на путевима и улицама начињених ради одвајања воде и нечистоће. Овај иступ је према томе једна врста повреде ствари. Уп. Посебни Део II.

б) Кривац. — В. 1 б. Ако би извршилац умишљајно делао, имао би се применити § 292. к. з.

4. Ко поред друмских ендечића има њиву, пак не би дуж пута поред ендечића по две стопе неузоране земље оставио, него би ендечиће кварио“.

а) Радња се састоји дакле у неостављању поред друмских ендечића по две стопе неузоране земље. Пошто се може покварити ендечић и зато је ово нечињење инкриминисано.¹⁾

б) Кривац. — В. 1 б.

5. Ко ма какав пут ма чим претрпа и препречи или саломљеним колима, дрвећем или каквим му драго другим стварима закрчи“.

а) Радња се састоји дакле у претрпавању или закрчавању пута ма чиме.

б) Кривац. В. 1 б.

III. Иступи из § 339 к. з. — „Да се казни, вели се у овом §, затвором од три до дванаест дана:

1. Ко што од већих или мањих селских путова захвати, сузи или преоре, ма пут био и такови, којим се само неколико њих служије“.

а) Радња се састоји дакле у захваћању сеоских путова.

1° Без значаја је, колики је део пута захваћен, и да ли је и како употребљен.

2° Изрично се вели, да је без значаја то, што се је захваћеним путем само неколико њих служило.

б) Кривац.

¹⁾ „Остављање две стопе земље, вели *Ценић* (835), наређује се не само зато, да газда њиве орући не заорава до самих ендечића или канала, те тако их поткопава и засипа, него и зато, да пешаци по потреби могу поред канала пролазак имати, да не би они, идући у противном случају по ивици ендечића или канала, ове кварили или засипали, и тако газда њиве није овом пропису одговорио, ако је сам сачувао да ендечиће не поквари, али је међутим баш до њих усев метуо. Ове две стопе управ треба сматрати као општеном добро, које нико несме заузети“.

1° Виност није потребна.

2° Без значаја је, да ли је извршилац држао, да захваћени део пута њему припада, или не.

в) Прописано је у т. 1 ст. 2 поред казне: „Пут се има одмах у првашње стање поставити на трошак и штету онога, који је пут захватио“.

2. Ко у време кад снег друм затрпа, или кад вода друм или ђуприју поквари, и у опште кад се потреба за прављење или оправљање пута појави, на позив кмета или полицајне власти не би дошао или замену послао, да се пут или ђуприја поправи“.

а) 1° Радња се састоји дакле у недоласку или нешиљању замене на позив кмета или полицајне власти, да се пут или мост поправи или направи. Ово је једна нарочита врста иступа из § 327 т. 3, коју је било излишно нарочито истипати и инкриминисати.

2° Радња је протививарна онда, кад је кмет или полицајска власт, која је позвана, надлежна за то.

3° Према § 327 т. 3 за протививарност недоласка потребно је и то, да се позвани није одазвао позиву „без довољног узрока“. В. § 2 I 3. Исто мора важити и за овај иступ, пошто је он само нарочита врста иступа из § 327 т. 3. к. з.

б) Кривац. — В. 1 б 1°.

3. Кад се неколико сељака једним путем служе, па вишина нађе, да треба пут или ђуприју поправити, други који то не послушају да се казне по овом §“.

а) Радња се састоји дакле у неследовању одлучи неколицине од оних сељака, који се извесним путем служе, да се овај пут или мост оправи, од стране кога од ових сељака.

б) Кривац. — В. 1 б 1°. Но наравно потребно је, да је одлука о оправци пута или моста дошла до знања извршиоцу.

4. Ко би у путу, кад му се кола полове или ма за какву другу потребу, дрва с ђуприје узимао и ђуприју кварио; или би засађена дрва око пута или побијено коље или ма какве друге знаке за исту цел секао и кварио“.

а) Радња се састоји дакле:

1° У узимању дрва моста. Ово је дакле једна врста повреде ствари из § 292 к. з.

2° Или у сечењу засађеног дрвећа око пута или побијеног коља или ма каквих других знакова. Ово је дакле једна врста повреде ствари из § 291 к. з. У овом случају као и у првом потребно је наравно, да штета није већа од 100 гроша, јер би иначе постојала преступна повреда (§ 375 т. 1 к. з.).

б) Кривац. В. 1 б. Но да би извршилац ових повреда ствари био кривац из § 339 т. 4 к. з., а не из § 291 одн. § 292, потребно је, да је извршилац дрва с моста узимао одн. дрва око пута секао ради оправке поломљених кола у путу или у опште ма за коју своју потребу. Извршилац ових повреда ствари, који их је извршио у овом циљу сматра се дакле као нарочита, блажија, иступна врста кривца код повреде ствари.

III. Истипи 339 а к. з. — „По § 339, вели се у овом §, да се казни и скелеција, који небрижљиво и неуредно људе преко воде превози или скупиљу таксу наплаћује од оне, која је за превоз за оно место прописана“.

а) Радња се састоји дакле:

1° У небрижљивом и неуредном превозењу људи преко воде од стране скелеције.

2° Или у наплаћивању од стране скелеције скупиље таксе од оне, која је за превоз за оно место прописана.

б) Кривац. В. 1 б 1°.

IV. Истипи из § 340 к. з. — „Затвором од десет до тридесет дана, вели се у овом §, да се казни, ко телеграфске мотке деље, буши или иначе ослабљава“.

а) Радња се састоји дакле у дељању, бушењу и у опште ослабљавању телеграфских мотака.

1° Овај иступ је према томе једна врста повреде ствари, те је потребно, да штета не прелази 100 гроша чаршијских, пошто би иначе повреда телеграфских мотака била преступ.

2° Потребно је наравно, да повреде телеграфских мотака нису толике, да је телеграфски саобраћај спречен, јер би онда постојало кривично дело из §§ 304—306 к. з.

б) Кривац. В. 1 б 1°.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЕНГЛЕСКИ ДЕТЕКТИВИ

по

Вивијану Греју

Будина освета.

(СВРШЕТАК)

Инспектор Вал, једним погледом пређе проко свега тога, запали електричну светлост, прије једном удаљеном орману и отвори га.

Пред сам злочин, изчезла; узвикну он. И никаква трага. Ипак...

Вел не доврши, нова мисао дође му на памет. Пожури се и узе књигу, у коју су се уписивали посетиоци музеја. Књига је била сасвим нова може бити први пут употребљена пре неколико дана, тако да је у њој само један посетилац уписан. Он извади кутију са црним прашком, просу га по белом листу, од прилике на оно место, које је посетилац морао држати руком при потписивању,

Прашак је моментално дејствовао и Вал јасно виде отисак од палца посетиоцевог, који је био утиснут код имена Плана Куаила, из Кента. Датум је био 3. мај.

Узета четири дана пре догађаја, проговори Вел.

Не може бити да у орману нема никаквих трагова.

Бео лист хартије био је привезан за за куглу осветницу и према томе допов

је морао с десном руком отворити орман, а левом држећи лист, прекинути конач.

Вал се једва уздржа од овог мишљења, понова приђе орману, и отвори га.

Летимично прегледа стари нож, којим је пре неколико дана био убијен Вилем Терис, затим даље банкноту од 5 фуната, са мрким траговима крви, на коју су се јасно показивали отисци прстију убице, који је отео од своје жртве, а ниже нађе лист хартије, на ком је пре кратког времена били кугла са Будом.

Просу по листу црн прахак, инспектор, одмах спази три јасна отиска прстију. Он их сравни с оним, који је нашао на књизи и узвик радости отму се из груди.

* * *

Време је пролазило а полиција целе недеље не пронађе ништа, што би ма и најмање расветлило тајанствену смрт Аделаиде Фримантел.

Јавно мњење било је јеш непрестано узбуђено.

Управника нису остављали на миру, из Министарства долазиле су наредбе за наредбом, и ишло се тако далеко, да се помишљало, да неке агенте као неспособне отпусте. Њему је једино било жао, што је он тај догађај дао најспособнијем инспектору и у кога је полагао највише наде.

А он за целу недељу не пронађе ништа, не даде ма и најмањи резултат, већ шта више прешло је два дана од како се никако није јављао као да га је нестало, тако да готово нико није о њему знао.

Начелник Министарства затражи објашњења од Управника. Био је врло раздражен и ту своју раздраженост није крио од Фербореза.

— Ви морате сигурно знати где се налази ваш инспектор Вал. Јавите му депешом да одмах дође и положи рачуна о своме раду, обрати се начелник Ферборезу.

— Но у томе и јесте тешкоћа, што је мени непознато, где се сада налази Вал. — Кад је тако, издајте наредбу да га потраже сви ваши агенти. Да тако остане, немогуће је, појмите... то је одвише важан догађај. Дајем вам рока до сутра, и ако у том времену не добијем никаква објашњења ја ћу бити принуђен да о свему реферирем Министру и тада одговорност на вас пада.

* * *

Ви? да ли је могуће? где сте до ђавола? Узвикну управник Валу, кад се појави у његовом кабинету.

Али поглед Валов тако је јасно изражавао успех, да управник одмах престаде с ругањем, узет опет врло пријатан тон и понуди га да седне.

Говорите, говорите, шта је? Брзо, драги мој, без вас сам а и због нашега непријављена осуства многу горку пилулу прогутао, тако да сам био у стању и сам себе послати до ђавола.

— Ја разумем, шта се ви љутите на мене. Био сам обвезан да вам телегра-

фишем где се налазим, али сам се сетио да ћете се ви љутити а нисам хтео да прекинем рад, који сам тако одлично почео.

— Па, да ли сте успели? нестрпљив га прекиде управник.

— Да, пошло ми је за руком да пронађем извршиоца. Он је на сигурном месту.

— Одлично.

И тошки терет, скиде се са груди управника, који га је већ толико времена мучио.

— Па како се зове?

— Алан Куаил.

— О! узвикну Ферборез, и неро му испале из руке, — шта га је навело то да учини.

— Жеља да наследи покојну Аделаиду Фримантел. Алан Куаил је удаљени род, па како нема ближих рођака, на случај њене смрти, он постаје наследник. Из страха да се госпођица не уда и не завршта своју имовину другоме, он измисли овај сатански план да што раније отпрати рођаку на онај свет, и то на такав начин, да на њега не падне никаква сумња.

— И наишао је на вас, бољег мајстора...

— Ја то нисам хтео рећи, прекиде га Вал. —

— Одлично, одлично. Ја одавно знам да сте ви даровити.

Али објасните ми, којим се средствима послужило да изврши свој план.

— Стрелом.

Шта говорите? Па лекарски преглед утврдио је да је смрт наступила од пушке. Сем тога у соби убијене нађена је кугла.

— По свој прилици, спокојно одговори Вал — што је кугла била утврђена на стрели.

— Како мислите? упита управник.

— Ево да вам објасним, одговори Вал. Ствар је у томе што је стрела била празна унутра; Куаил мећу у њу патрону напуњену барутом и утврди украћену куглу. Наоружани крај стреле био је снабдевен упаљачем. Ви ме разумете.

— Тако, да кад стрела удари о стакло, метак експлодира и сребрна кугла погоди у главу госпођицу Фримантел.

— Потпуно се слажем, тако је.

— А одакле је пуштена стрела.

— Из суседног дома, који се налази са супротне стране зида, који је према спољњем прозору девојке Фримантел.

— Ипак, љубазни Вале, на тако фантастичне претпоставка не може се утврдити кривица.

До краја, не, господине управниче. Ја ћу вам изнети доказе које сам за два дана прикупио, тако да Куаил ништа више није могло оставити, што би доказало његову кривицу.

С једне стране отисци прстију нађени у књизи и на листу, на ком је била прикачена кугла, с друге, тај факт да је био у крвном сродству са суседом у Керзон-Хауз и најзад што сам у његовом стану нашао масу поломљених стрела, којим је правио опите.

— Али ја не разумем како је стрела могла погодити девојку Фримантел.

Тако, што се његова рођака налазила у то време у соби, а то њему није било тешко дознати, пошто је госпођица Фримантел водила уредан живот. Довољно је што је знао, да је она увек у исто време устајала, излазила из куће, шетала, примала и чинила визите, одлазила после ручка или у собу за спавање или у библиотеку.

У одређени час када је жртва по његовом рачуну била у спаваћој соби, он је пустио стрелу из лука, којом је савршено владао, и то пробну стрелу, која удари у окно и заинтересова госпођицу Фримантел да се приближи и види шта је? Чим се она приближи у том истом моменту била је пуштена стрела са куглом, која је као што сам рекао задала смртни удар.

— Сад разумем.

Али кажите ми зашто кугла са Будем? Зар убица није могао то учинити и са обичном куглом, а не да краде из музеја?

— Зацело, зато што би то било куд и камо горе по њега, јер у том случају, сумња би одмах пала на њега, пошто је он једино лице заинтересовано за смрт девојке Фримантел. Но овако опет би се на сцени појавила нека верска секта, која је пренела освету на кћер покојног генерала.

— А како се догодило, да Куаил посети наш музеј?

— О то не преставља много труда. За време суђења о убиству генерала Фримантела, Куаил је успео упознати се с једним нашим агентом, који је радио на том процесу.

Све је јасно. Вале, и ја сам вас и раније знао као врло талентованог полицајца, али ипак нико неби успео да боље од вас расветли тако тајанствени догађај.

Заиста ви сте самог себе превазишли.

Мих. Јаковљевић.

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

Кад смо разгледање свршили ја предложим да не пролајемо све на једном месту; говорио сам им да ће добити за сваку половину онолико колико би добили за све ако би једном продали, и да је боље имати два него једно. Другови пристадоше на мој предлог и пљачку поделимо у два дела. Сад је само требало продати. Били су већ сигурни за једну половину, али за другу је требало наћи купца. Ја им кажем за некога трговца одела, Пом Ружа, који је становао у улици Живери. Одавно сам слушао да он купује од сваког, ко му први дође; сад ми се дала прилика да га ставим на пробу и нисам је испуштао, јер ако подлегне успех ће бити особит пошто ћу место једног јатака ухватити два и тако ћу једним ударцем имати три поготка.

Би уговорено да се понуди и Пом-Ружу, али се не могао ништа предузимати пре ноћи, а дотле имало се за-

цело досадити чекајући. Шта да се разговара? Заједничка невоља није међу доповима довољан извор разговора те да човек може остати у друштву с њима више од четврт часа. Шта да се ради? *Шатровци* не раде ништа кад не *гељавају*, а кад *гељавају* они не раде ништа. Међутим требало је утуцати време; имали смо још мало пара и сви гласаше за вино. Ево нас поново да прослављамо Бахуса. Синови Меркурови¹⁾ пили су наискап и често, али се не може вечито ни пити. Да су ливци били Данаидска бурад, отворена са обе стране, још би и могло нешто бити, али за несрећу сваки има своју шупљину и кад река између трбуха и мозга, чије је ушће врло мало, пође натраг, ка своје извору, само се каже: не треба пити. Такви су били моји другови. Помишљајући да им главе требају и за други пут, чим им се густа магла поче спуштати испод коштаног свода који покрива управљача наших радњи, да не би изгубили бусолу, они престадоше од уста правити левак и отвараху их само ради разговора. О чему су разговарали? Разговор се водио о друговима који су били у казненом заводу и о онима који су се налазили још под судом. Говорило се такође и о шпијунима.

— Што се тиче шпијуна, рече *закупац* стана, ви сте морали чути за онога чувенога неваљалца, који је сад постао шпијун, за Видока, познајете ли га?

Сви заједно (и ја). Да, да, по имену само.

Дибисон. Говоре да је дошао из казног завода где је био на осуди од 24 године.

Закупац. Не знаш ти то. Видок је један *шатрав левак*, горег није било на свету. Пуштен је јер је обећао хватати *шатравце*, зато га и држе у Паризу. То је један нитков. Кад хоће кога да ухвати он се труди да ступи с њим у пријатељство, а чим то уради он му метне крадене ствари у џепове и, после своје готове; или га наведе на какво дело а он после иде те га прокаже. Он је *уаглао* (издао) Војн-а, Жаке-а и Мартина. Да, да, он баш; да вам причам како их је изварао.

Сви. Изварао! Да чујемо.

Закупац. Био је са једним другим разбојником као што је и сам; ви знате Рибулета, Манониног човека?

Сви. Маноне ла Блонд?

Закупац. Да. Разговарали су о разним стварима. Видок каже како је дошао из *гимназије* (казног завода) и да би желео наћи друштво за *гељавање*. Остали одмах падају у замку и он их напљуга (напије) добро, па их одведе у крађу, у улицу Гран-Сиргер. Себи је изабрао да чува стражу. Јест, стражарио је, али за време *стражар* је са својим другом *ухватио маглу* (утекао). Ето, тако је упропастио добре људе. Он је учинио да буду погубљени толики разбојници, којима је он био вођа.

¹⁾ Меркур, код старих Грка бог трговине и лопова.

Сваки пут кад би приповедач застао, ми смо се освежавали вином. Лапијер уграби једну од ових прилика и узме реч:

— Шта нас тај гњави? говори као мој...; воли да прича. Мислиш ли ти да нас то занима? Ја хоћу забаве.

Закупац. Шта би хтео? Да имамо *шуптавице* (карте) могли би *пракељати* (играти).

Лапијер. Јест, баш сам то хтео! Хоћу да играмо комедију.

Закупац. О, господин-Тарма!¹⁾

Лапијер. Али, зар да ја играм сам.

Ришелот. Ми ћемо те помоћи, само који комад хоћеш?

Дибисон. „Цезар“; ти знаш ту има један који каже: први који је постао краљем био је један срећан војник.

Лапијер. Не, не; да играмо комад „Ухваћени Видок“, пошто је као Јосиф издао своју браћу.

Нисам знао шта да мислим о овој необичној жељи, али ипак не бунећи се нимало повичем да ћу ја да играм Видока. Кажу да је дебео те ћу ја таман бити.

— Јеси и ти дебео, али је он још гојазнији.

— Свеједно, примети Лапијер; Жан Луј није тако незгодан.

— Да, не треба баш толико сала за једну кајгану, рече Ришелот, гурајући један сто у угао собе. Ти, Жан Луј, и ти, Лапијер, станите тамо; Леноар, Добистон и Етјен, (тако се звао домаћин, *закупац*) нека стану на другу страну. Они ће бити допови, а ја ћу представљати публику.

— Шта је то публика? упита Етјен.

— Свет, ако то разумеш, коме; е баш си џепаница.

— Ја сам гледалац.

— А не, то сам ја. Ти си лопов. На своје место, сад ће почети представа.

Били смо, у једној страћари у Куртију. Сваки је разговарао, устанем и, под изговором да тражим дувана, ступим у разговор са *пријатељима* с другог стола; добацти он неколико шатровачких речи; виде се да знам језик. Они се љубазно насмејаше на мене, ја на њих и би јасно да смо људи од истог заната. Затим настају уобичајене учтивости. Ја се онда пожалим на тешко време, тужим се да се не може *чорегу* (красти), они ме сажалевају, сажалевало се узајмно. Улазим у стадијум веће нежности и милости. Ја проклињем полицију они тако исто; ја грим против *поријата* (полицијских чиновника) мога кварта који ме мрзе.

Пријатељи се погледају, решавају се и очима договарају да ли да ме приме... Узимају ме за руку, стежу је, ја им то љубазно враћам... Решено је да могу рачунати на мене. После долази предлог.

Ето то је био комад. Улога коју ја играм са малом разликом иста је коју ћу сад у ствари играти. Само ја сам у комаду претерао мало међући покрадене стваре пријатељима у џепове. Кад сам то урадио зачу се опште пљескање и гласовит смех. Жестоко! Жестоко! повикаше у један пут и глумци и гледаоци.

¹⁾ Тарма, француски глумца.

— Жестоко, и ја не кажем да није, рече Ришелот, али ено *главник* (сунце) залази; треба продати ствари, комад можемо завршити и у *трескавици* (фијакеру) или још боље кад се вратимо. Идем да тражим кола; јесте ли и ви истог мишљења?

— Јесмо, да идемо.

Комад је добро текао, приближавали смо се обрту, али он постојаше нешто савим друго, нешто што ова господа не беху предвидели, јер развој не одговараше нимало истакнутом наслову комада. — Попесмо се сви на кола и наредисмо кочијашу да тега на угао улице Бретано и Турен. Брас један од јатака становаше одатле свега четири корака. Дибисон, Сомери и Леноар сиђоше посећи украдену робу за коју је било уговорено да се прода. Међутим док су се они погађали ја погледам кроз прозор и видим да је Анета потпуно извршила моју поруку. Полицајци, које сам видео, једни да загледају у вис као тражећи број и други да беспослени шетају, бавили су се на овом месту свакако зато што су ту одређени.

После десетак минута вратише се наћи другови који су ишли Брасу; они беху добили 125 динара за ствари које су вределе најмање шест пута толико, али није нико гледао на то; нама су требале паре. Остале нам беху још ствари које смо били оставили за Пом-Руж. Кад смо дошли у улицу Живери, Ришелот ми рече: е, сад ти иди да продаш, ти се познајеш с јатаком.

— Нисмо се тако договорили, одговорим му; ја му нешто дугујем и због тога смо у свађи.

Нисам ништа дуговао Пом-Ружу, али сам се с њим виђао и он зна да сам ја Видок; било би непромишљено да се сад појављујем. Пустио сам пријатеље да сами сврше ствар и, кад ме је појава Анете у близини уверила да је полиција готова да приступи послу, предложим пријатељима, кад су се вратили, да отпустимо фијакер и да идемо на вечеру у кафану Гран-Касиел, на кеју Пелитје, а на углу улице Планш-Мибреј.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Суд општине голубињске, актом бр. 54. од 21. јануара ове године, упутио је ова два питања:

1. Лице, које има услова да буде општински одборник и окружни посланик, буде изабрано за општинског одборника и за окружног посланика, па му се по томе за наплату порезе прода сво непокретно имање тако, да тапија још није на купца пренета. Пита се: може ли то лице остати на положајима? и,

2. Општински суд је добијао на поступак и извештај од појединих надлежних жалба приватних лица противу поступака власти општинских, ма да су те жалбе по некад биле анонимне доставе

а по некад без икакве таксе или са таксом мањом од пола динара. Пита се: да ли је општински суд дужан да узме у поступак такве жалбе и како треба да поступи:

Одговор на прво питање:

Општински одборник може бити сваки члан општине, који има право гласа на збору а поред тога плаћа он или његова задруга у окружним варошима у Београду тридесет динара непосредног пореза, а у свима осталим општинама по петнаест динара годишње, у шта се рачуна и стални државни прирез (члан 71. закона о општинама). Према члану 58. закона о уређењу округа и срезова окружни посланик може бити онај, који је навршио тридесет година и има све друге услове, који се траже за општинске одборнике. Дакле, по законским прописима се не тражи да неко има непокретног имања, па да може бити и опстати као општински одборник или окружни посланик, већ једино да порезу плаћа. Ако је дотичном лицу продато непокретно имање, може бити да има покретности, која служи за порезовање, или друго. У осталом не може се тврдити, да је законодавац тражио по стојање пореских објеката као услов за звање одборника и посланика, пошто он помиње једино плаћање порезе и пошто заиста треба пре рачуна водити о пореској снази него ли о постојању појединачних пореских објеката. Овим начином изводимо, да дотично лице може бити одборник, односно посланик, а ово у толико пре, што то лице пре преноса тапије на купца није престало бити сопственик према трећим лицима, и што оно, уживајући имање, продаји изложено, сноси терете имања па и дужност плаћања порезе (§ 24. грађанског закона) све до дана уступања имања купцу.

Одговор на друго питање:

Општински суд није никаква надзорна власт над државном влашћу, али ако он добије какав акт преко државне власти само на поступак, а тај акт према члану 15. закона о таксама не може се у поступак узети према мишљењу општинског суда, што је без икакве таксе или снабдевен таксом мањом од пола динара, — има права учинити примедбу државној власти, како би се закон о таксама правилно применио. Но ако је надзорна државна власт такав акт послала општинском суду на извештај, општински суд је дужан да по томо наређењу поступи без обзира на таксу, никако или недовољно положену, и да извештај по дотичној ствари поднесе, јер, надзорна над општином, државна власт може и својом иницијативом и ма каквим поводом да тражи извештај од општинског суда и да врши контролу над радом општинских власти и органа — чл. 142. закона о општинама у вези са чл. 11. и 33. закона о уређењу округа и срезова и у вези са тачком 1. члана 6. закона о таксама, по којој свакако државна власт има овлашћење да у првом реду тумачи, који акти су ослобођени од плаћања таксе што би се радња власти требала обавити и по службеној дужности у јавном интересу.

— Што се тиче анонимних достава, са њима треба поступити сходно § 53. крив. пост. а по потреби примењивати на одговорна лица казне због евентуалне обмане власти, увреда и т. д.

* * *

Суд општине островичке актом бр. 98 од 22. јануара ове године упутио је ово питање:

Надзорна полицијска власт наредила је општинском суду, да сву дугујућу кошевску храну прикупи од дужника и смести у општински кош, и то како храну, која је на позајмици, тако и улог. Међу тим руковалац коша и часници општински налазе се на ратишту а општинском суду нису предали спискове и признанице из којих би се исправа видело, ко и колико дугује хране општинском кошу. Пита се: шта да ради општинска власт?

Одговор:

Руковалац коша општинског, кад је пошао у рат, требао је оставити општинској власти књиге и спискове и друга документа, која се односе на кошевску храну, — јер се кошевска храна и кошевски фонд и чува за црно дане у погледу исхране народа — члан 1. закона о општинским кошевима. Кад руковалац већ није тако поступио, треба му накнадно тражити, да којим путем документа преда општинском суду на даљи поступак. Ако наступи нужда, коју ће огласити државна власт, може се и одступити од редовне процедуре за прибирање потребних докумената. Али органи општинске власти, вршећи дужност онако, како добар домаћин руководи својим пословима, треба без одлагања да истрагају, код којих се лица налази кошевска храна на позајмици, па да од тих лица траже повраћај хране и исту уносе у кош, и да истрагају, тражењем признаница по трећем ставу члана 5. закона о општинским кошевима, која лица нису унела свој кошевски улог, у новцу или храни, па да поступе по члану 8. поменутог закона, задовољавајући на тај начин захтеве државне власти.

* * *

Суд општине врбичке актом од 18. јануара ове године упутио је ово питање:

Да ли постоји какав пропис или какво мерило, по коме би се могло знати, да воденичар узима више на име ујма него што му припада, — и, ако такав пропис не постоји, да ли би општински суд могао на основу § 326. крив. закона прописати колики ујам сме воденичар узимати?

Одговор:

Законодавац је хтео, да заштити народ, да му воденичар за рад у воденици не узме оно, што не треба де му узме, и за то је у § 389. тач. 1. кривичног закона прописао, да ће се затвором од једног до три дана казнити онај воденичар, који више ујма узме него што му припада. Ни овим законским прописом из § 389., нити којим другим, није предвиђено колики ујам може бити и колико

се на име ујма не може узети. Али, да такво наређење постоји, није потребно. Пре свага величина ујма, подложна је свима оним променљивим утицајима, који имају уплива на одређивање цена. Па како су ти утицаји по све променљиве природе, немогуће је за дуже време одредити величину ујма, који се сме узимати. Законодавац је у поменутом законском пропису имао за смер само то, да спречи, да воденичар узме више ујма него што је угодно, уговорио, изрично или прећутно, кад је зрнење примио за мливо. Кад воденичар нешто више од уговореног ујма узме, чини кривицу из § 389. тачка 1. кривичног закона, која има вид утаје или преваре, што зависи од околности под којима се дело чини. — На основу § 326. кривичног закона прописивати, колики се ујам може узимати, налазимо, да није умесно, пошто за такву наредбу нема законских услова, и пошто слободној утакмици треба оставити, да и она своје дејство покаже у погледу обавања величине ујма.

* * *

Деловођа општине осаничке пита: да ли учитељица, која има мужа учитеља у истој школи, има права на станарину у новцу, кад она станује заједно са мужем у самој школској згради?

Одговор:

Општина школска је дужна према члану 14. закона о народним школама да подиже, оправља и у добром стању одржава школске зграде, у којима морају бити, поред погребних одељења, и станови за наставнике. Општина која нема станове за учитеље, има да плаћа накнаду учитељима на име станарине. — Према томе ако општина нема два стана за два наставника, онда једноме мора плаћати станарину у новцу, без обзира да ли су наставници муж и жена, јер ни једним прописом општина није овлашћена, да да на употребу само један стан наставницима, који су муж и жена. То што су муж и жена наставници у једном месту, нема шта да користи или штети општини. Уз то, муж и жена не морају ни становати заједно.

* * *

Писар општине р. главске упутио је овакво питање:

„Може ли бити поставено за полицијског писара оно лице, које је свршило два разреда гимнасије, артилериску подофицирску школу, и провело у трупи као поднаредник годину дана и из исте изнело препоручљиве оцене, било две године срески практикант и трећа година како се налази на положају општинског деловође“.

Одговор:

За полицијског писара може бити постављен сваки српски грађанин, који има ове услове:

1. да ужива сва грађанска и политичка права,
2. да није старији од 50 година, и,
3. да је свршио најмање четири разреда гимнасије.

Према томе, по члану 31. закона о уређању округа и срезова, лице, са условима у питању изложеним, не може бити постављено за полицијског писара, јер свршити подофицерску школу није исто што и свршити четири разреда гимназије. Али како је доста оскудице у полицијским писарима за ново-заузете крајеве, дотично лице би могло, ако иначе заслужује, да добије службу у те крајеве; од кандидата се тражи: да је по природи бистар, да има све моралне особине, и да је вредан: такав неуморни раденик постаје способан.

К.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Један случај из примене закона о продужењу рокова плаћања.

Главна државна благајна приликом издавања пензије Н. Н. пензионару која му припада за месец октобар 1912 год. задржала му је од исте суму која се обуставља за рачун његових поверилаца по забранама. Ово је учинила на основу чл. 8 правилника за извршење законика о продужењу рокова плаћања који је правилник прописао Министар Правде на основу чл. 2. тога закона.

Овај поступак Главне Државне благајне одобрио је и Министар Финансија својим решењем.

Противу овог решења Министра Финансија Н. Н. изјавио је жалбу Државном Савету и у њој навео:

1. да је он тражио на основу закона о продужењу рокова од 1 октобра 1912. г. да му се обуставе не врше за све време док тај закон важи;

2. да је чл. 8 пом. правила противан чл. 1. закона; и најзад

3. да је Министар Правде имао само право да правилима омогући правилну примену закона, а не и право да смисао закона мења.

Државни Савет нашао је да је решење Министрово правилно и на закону основано, па га је одобрио а жалбу као неумесну одбацио.

Одлука од 5. фебруара 1913. године Бр. 181.

Н. И. Б.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Милан Милошевић, рударски раденик из Костолаца, одговара за опасну крађу.

Родом је из Босне, стар 23 год., раста средњег, обично развијен, црних очију, косе и бркова црних; у црном цивилном одећу и у опанцима.

Денеша среског и градског суда Пожаревац Бр. 402.

Миладин Ерштенић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо, побегао је.

Родом је из Новог. Адибеговца, среза орашког, округа смедеревског, стар 27 год., средњег раста, угасито зелених очију, косе и бркова црних; од особених знакова има: на малом прсту десне руке на трећој фаланзи белегу од посекотине, права линија, правца косог вели-



чине 2 см. на страни спољној, на малом прсту десне руке нокат преко средине пресечен и на средини десне јагодице првену флеку, неправилна облика.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 401.

Јован Стојимировић, осуђеник београдског казненог завода, чију слику износимо побегао је још 22. октобра 1905 год. па ни до данас није ухваћен.

Родом је из Липа, среза подунавског, стар 36. год., раста средњег, смеђ, очију жућкасто



зелених, од особених знакова има: оба мала прста на рукама згрчена су и укочена у првом зглобу; на десној руци има мрку флеку неправилног облика величине $\frac{9}{8}$ см., на средини лакта; и на слоју кључних костију има брадавицу у величини кукурузног зрна.

Акт Управе Казненог Завода Бр. 4380.

УХВАЋЕНИ

Боривоје Стефановић, осуђеник београдског казненог завода, чију смо потерницу изнели у 17. броју „Полиц. Гласника“ за прош. год.

Акт Управе Београдског Казненог Завода Бр. 411.

Драгић Стефановић, из Брасине, среза јадранског, чију смо потерницу изнели у 6. броју „Полиц. Гласника“ за ову годину.

Акт начелника среза јадранског Бр. 1215.

КРАЂА СТОКЕ

Стојану Антићу, из Содераца, среза пчињског, нестало је са паше једна кобила и једно ждребе.

Кобила је матора 7. год., длаке врране, раста средњег, непоткована.

Ждребе је старо 2 год., длаке врране без икаквих роваша.

Акт начелника среза пчињског Бр. 925.